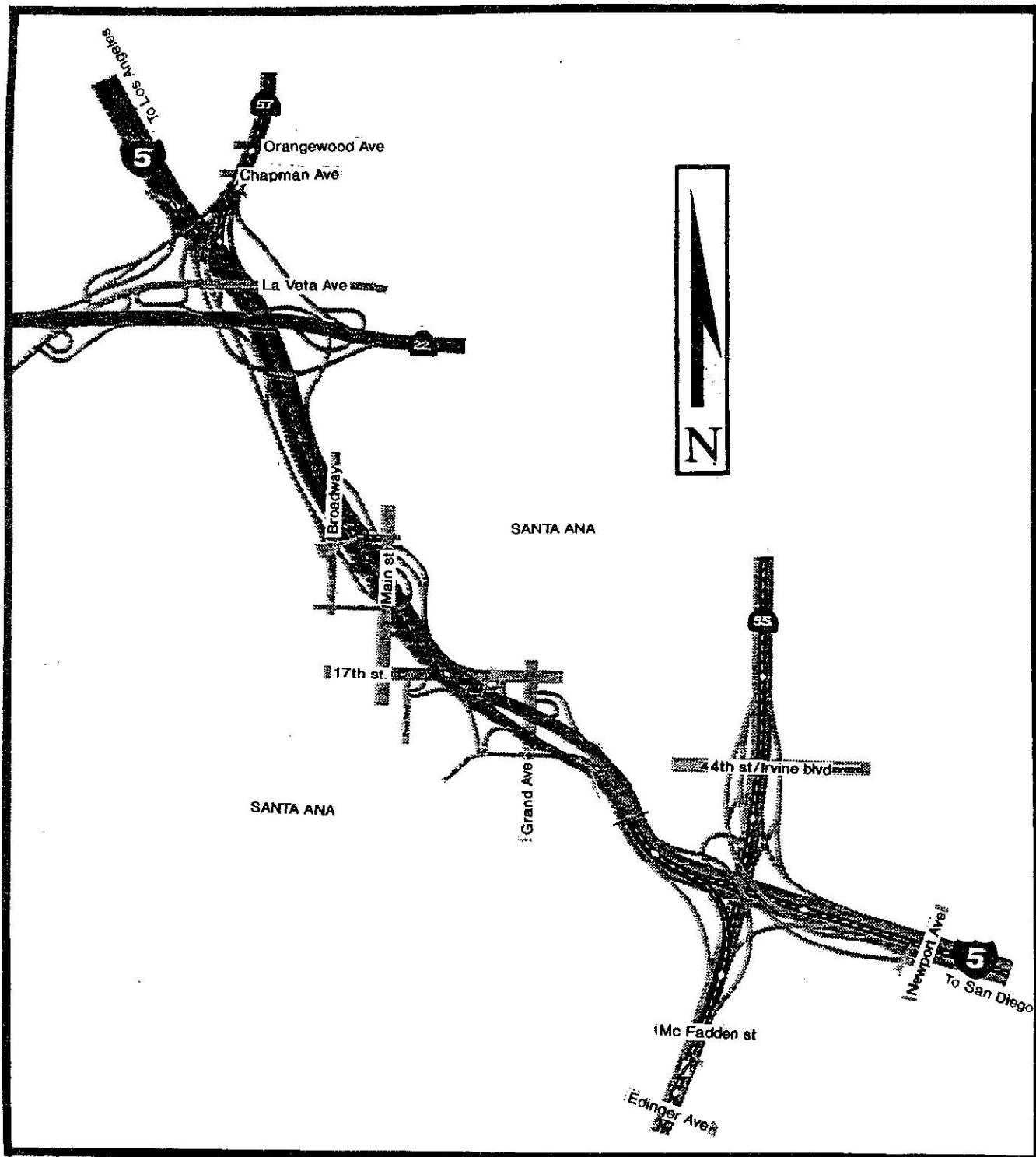

MỞ RỘNG XA LỘ 5 Ở SANTA ANA, QUẬN CAM

• TRẦN ĐỨC HỢP

CÔNG TRÌNH XÂY CẤT XA LỘ 5 Ở SANTA ANA, ORANGE COUNTY, CALIFORNIA

Xa lộ xuyên bang số 5, con đường huyết mạch chạy dọc từ Bắc xuống Nam tiểu bang California, đã được xây dựng vào những năm thập niên 1950, lúc tôi chưa được sinh ra ở Việt Nam. Xa lộ này gồm 3 lanes chạy mỗi chiều, lúc đầu chỉ được dự trù thỏa mãn mức lưu thông cho đến thập niên 1970 mà thôi. Nay thì chỉ còn 3 năm nữa là bước vào thế kỷ 21, số lượng xe cộ chạy trên xa lộ ở vùng Los Angeles đã gia tăng khủng khiếp cùng với mức gia tăng dân số. Chỉ cách Los Angeles 30 miles (48 km) về phía Nam, quận Cam với Little Saigon cũng đã gia tăng dân số thật mau lẹ. Đông dân nhất là thành phố Santa Ana nằm dọc hai bên xa lộ 5, mức độ phát triển đã đặt việc mở rộng xa lộ thành một vấn đề cấp bách.

Công trình này đã gặp rất nhiều trở ngại và khó khăn. Làm thế nào để vừa xây cất mở rộng xa lộ, vừa duy trì xe cộ lưu thông như bình thường trong một khu vực chật hẹp và đông dân? Trường hợp này cũng tương tự như làm một cuộc giải phẫu toàn diện về tim mạch cho bệnh nhân đang chạy đua việt dã (marathon) trong Thế Vận Hội. Công trình này lại bị đặt vào trọng tâm của dư luận quần chúng một cách bất đắc dĩ. Lý do là tờ báo lớn nhất quận Cam, tờ Orange County Register, với số phát hành hàng triệu số mỗi ngày, có tòa soạn nằm bên cạnh xa lộ 5 này. Mỗi khi tìm thấy bất cứ một lỗi lầm nhỏ nhặt nào trong công tác mở rộng xa lộ tờ báo này cho đăng ngay lên trang đầu cả bài viết lẫn hình ảnh để thông báo cho hàng triệu dân quận Cam. Do đó, bất cứ ai làm ở công trường mở rộng 5 đều hay bị nhức đầu, buồn bức, về nhà thường hay quạu cợ. Tôi nghiệp cho những bà xã ở nhà, lâu lâu thấy đức lang quân từ công trường trở về, bức bối vì những chuyện gì không biết, đám ra gắt gỏng mình một cách oan uổng mà chẳng hiểu vì sao.

Tuy gọi là mở rộng, nhưng thật ra đây là một công trình xây dựng hoàn toàn mới, bao gồm nhiều kiến trúc trong không gian ba chiều chứ không phải chỉ mở rộng một chiều ngang mà thôi. Công trình này còn áp dụng một số kỹ thuật mới như deep footing, column dowel cage, step down piles, pin connection, ..., để chống động đất. Vì vậy, nó càng thêm phần khó khăn và phức tạp.

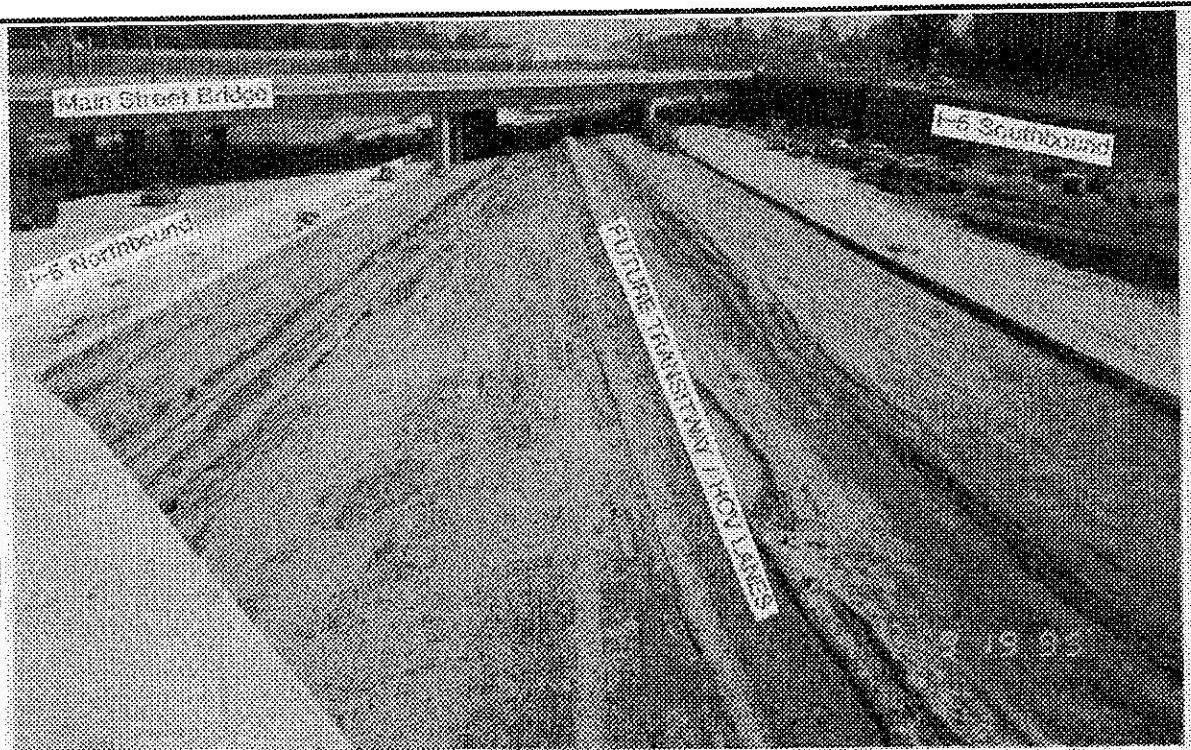
Tôi có số không được đẻ bọc điêu nên thường gặp nhiều khó khăn trắc trở. Hễ cái gì khó nuốt, thiền hạ ai cũng chê hoặc né tránh là y như rằng tôi được hân hạnh lãnh ấn tiên phong, đi mở đường, khai sơn phá thạch. Cũng như những lần trước, lần này tôi sẵn sàng nhận công tác tại công trường.

Một niềm an ủi là nhân viên làm ở công trường này, được coi là trọng tâm của Khu 12, California Department of Transportation, hay Caltrans, được ưu tiên trong việc sử dụng trang thiết bị. Chúng tôi được cấp những công xa rất mới, đời 92 hoặc mới hơn, với những máy móc, dụng cụ, radio cầm tay, pager,, loại mới nhất.

Công tác cực nhọc nhất là kiểm tra đóng và chặn xa lộ về đêm, cho công nhân nhà thầu được làm việc an toàn. Làm công việc này, nhân viên Caltrans luôn luôn bị những tay tài xế xe vận tải hạng nặng bất mãn, chửi rủa om xòm, vì họ phải mất thì giờ chạy vòng (detour) qua những lộ trình khác, dài hơn, nhiều khi chật hẹp và khúc khuỷu khó đi. Kinh nghiệm cho thấy là khi đóng xa lộ, nên có thêm một xe của Cảnh Sát Kiểm soát Xa Lộ (California Highway Patrol hay CHP) đi kèm. Như thế, chẳng có “ông nội” nào dám chửi bới nhân viên Caltrans, lý do dễ hiểu là tài xế xe vận tải mỗi khi thấy xe của CHP thì ngoan ngoãn như cùu non, chỉ mong né tránh cho lẹ, nếu bị còi hú thì đúng là “chết cửa tú” theo cách phát biểu của AH Nguyễn Hải Bằng.

Cứ mỗi lần đóng hay mở xa lộ 5 tại giao điểm với các xa lộ 22 và 57, thường được gọi tắt là 5/22/57, mỗi đêm tôi phải chạy xe khoảng 200 miles (320 km). Tôi vừa lái xe vừa liên lạc bằng radio cầm tay với trung tâm kiểm soát lưu thông. Nơi này đưa dữ kiện vào máy điện toán và thông báo các trung tâm kiểm soát khác trong tiểu bang. Đóng và mở xa lộ đều phải qua thủ tục này. Làm việc cả đêm vào mùa đông, chúng tôi ai cũng “thủ” sẵn một bình cà-phê đen thật đậm pha sẵn ở nhà, để chống cái lạnh cắt da và để bớt buồn ngủ. Thức suốt đêm như vậy, đến sáng hôm sau thì chúng tôi đều như cái mèn rách, người ngợm bơ phờ. Ai nấy chỉ ao ước được về nhà để ngủ bù một giấc, quên đi hết tất cả mọi việc trên thế gian này.

Một tai nạn xảy ra cho tôi khi đi kiểm soát nhà thầu vẽ sơn vạch đường (striping) trong một đêm hè 1995. Hôm đó trời tối đen như đêm 30, đèn đường thì lờ mờ, công trường thì vật liệu để bừa bãi, ngổn ngang. Hơn nữa, bụi do máy cạo chà sơn thổi tung bay mù mịt, làm cho tôi khó nhìn được cảnh chung quanh. Tuy có đèn rọi cầm tay, nhưng ánh sáng quá yếu ớt, không đủ để tôi có thể phân biệt được các vật gần ngay cạnh tôi. Đang đi trên mặt đường tôi bỗng bước hụt xuống rãnh thoát nước (gutter), chỉ cần một chút chênh lệch khoảng nửa inch (1.2 cm) đã làm mất cá chân của tôi bị bong gân. Tôi đau thấu xương, mắt nổ đom đóm

I-5 WIDENING UNDER CONSTRUCTION
AT MAIN STREET PROJECT

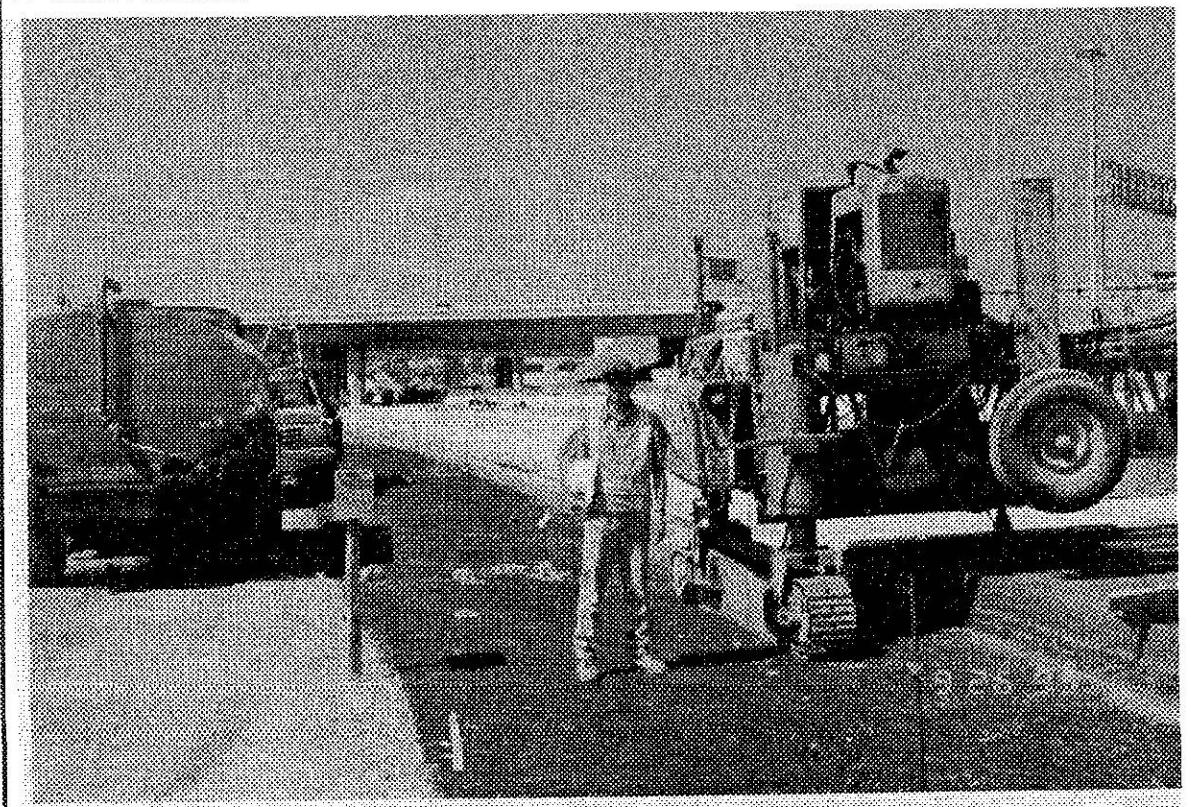

PHOTO AT 5/22/67 INTERCHANGE
(ORANGE CRUSH INTERCHANGE)

núi đếm nhiều ngôi sao trên trời. Lúc đó, nếu có kêu trời cũng chẳng ai nghe, vì vậy, tôi lặng lẽ lê lết dời chân về chỗ đậu xe. Tôi phải mất cả tháng trời mới bình phục được và từ đó tôi hiểu tại sao Caltrans đặt vấn đề an toàn lên hàng đầu.

Với chi phí 579 triệu Mỹ-kim chỉ riêng cho một đoạn 4.5 miles (7.2 km), xa lộ 5 mở rộng ở Santa Ana từ 6 lanes trở thành 12 lanes, trong đó có 2 car-pool transit way dành riêng cho xe chở nhiều người, được cách ngăn bởi những thành chắn (barrier) cao 3 foot (gần 1m). Công trình này cũng xây mới hoàn toàn hai giao điểm xa lộ 5/55 và 5/22/57, cùng với 7 đại kiến trúc cầu đường mới băng qua xa lộ. Ngoài ra, còn có 2 drop-ramp chạy thẳng ra các đường Main và Grand, nối trực tiếp với các car-pool lane mà không phải chạy qua những lane thông thường khác (xem hình đính kèm).

Không những là công trình trọng tâm, nó còn là công trình gai góc, khó khăn nhất trong kế hoạch mở rộng xa lộ 5 tại quận Cam. Chi phí tổng cộng của kế hoạch lên đến 1.2 tỷ Mỹ-kim, được cử tri trong quận Cam bầu chấp thuận việc đóng góp qua một sắc thuế phụ thu 0.5 xu/gallon xăng từ năm 1990. Với chi phí lớn lao như vậy, công trình mở rộng xa lộ 5 tại quận Cam được coi như một trong những chương trình kiêu lộ vĩ đại nhất của Hoa Kỳ, chuẩn bị cho con đường xuyên bang này bước vào thế kỷ 21.

Công trình được khánh thành ngày 15 tháng 4, năm 1996. Đó cũng là ngày hạn chót mà người dân có lợi tức tại Hoa Kỳ phải khai thuế cho năm 1995. Tôi còn nhớ rõ ngày hôm đó, nhiều người ra đường với mặt mày méo xẹo vì phải nộp thêm tiền thuế cho chính phủ liên bang hay tiểu bang, nhưng cũng có nhiều người lái xe thật thoải mái trên khúc xa lộ 5 đổi mới này. Không còn bị kẹt xe như mỗi ngày, họ cảm thấy rất thỏa mãn và có thể họ tự nhủ rằng lái xe hôm nay sao “đã” quá. Họ đâu có ngờ rằng ngày hôm nay cũng là ngày các vị dân cử của quận Cam trông đợi từ lâu. Các vị này cũng tự nhận rằng đã hoàn tất bổn phận đối với cử tri trong nhiệm kỳ này, vì “tiền đóng thuế của các bạn đã được sử dụng hữu hiệu”, chắc chắn các bạn sẽ “tiếp tục bỏ phiếu tín nhiệm chúng tôi trong nhiệm kỳ tới”.

THƠ CỦA LÃNG NHÂN

(phỏng dịch từ bài “IF” của Rudyard Kipling)

Vì con đã trăm lần thú thắng
Một keo thua tay trắng về không,
Mà lòng lại biết nhu lòng
Cơ đồ gây lại, oán không một lời...
Vì đường tình, xa nơi rồ dại
Biết nên cương mà lại nên nhu.
Chẳng ua con cung chẳng thù,
Bền lòng tranh đấu, miễn lo việc mình...
Vì có kẻ lòng mạnh ở ác,
Đem lời con xuyên tạc ra ngoài;
Xá chí những miêng đồng dài,
Riêng con, con vẫn một lời thủy chung.
Vì hòa mình mà không bè đảng,
Đứng làm dân, khuyên giàn quyền môn
Anh em bốn biển cho tròn,
Tinh riêng chẳng để thiệt hơn một người...
Vì lại biết xét coi, học hỏi
Giọng hoài nghi, phá hoại đừng nghe
Ước mơ mà chẳng sa mê
Nghĩ cho nên việc, chờ hè viển vông...
Vì lấy oai mà không nô đù,
Biết gan lièn, biết lựa tới lui
Biết ngay thảo với mọi người
Mà không lên mặt, dạy đời: ta đây...
Vì con biết vinh thôi lại nhục,
Cũng chẳng qua là cuộc hí trường.
Biết đem can đảm làm gương,
Giữ lòng bình thản, xôn xang mặc người....
Vì theo được như lời ta nhắn,
Thì để vương hiền thánh không tày.
Vinh quang, hạnh phúc trong tay,
Lại hơn được cả điều này, con ơi:
Là: con biết đạo làm Người...